

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1497/23
1.6.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Предраг Васовић, адвокат из Београда, ул. Кнеза Милоша бр. 43, против туженог “Телеком Србије” а.д. Београд, ул. Косовска бр. 47, ради накнаде штете, вредност предмета спора 660.503,71 динара, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 25042/16 од 10.3.2022. године, у седници већа одржаној 1.6.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 25042/16 од 10.3.2022. године у делу става првог изреке којим је обавезан тужени да на име накнаде материјалне штете исплати тужиоцу АА из ... износ од 660.503,71 динара и тужиоцу ББ из ... износ од 660.503,71 динара и у том делу жалба туженог **ОДБИЈА КАО НЕОСНОВАНА**.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 25042/16 од 10.3.2022. године у преосталом делу става првог изреке тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцима исплати законску затезну камату на досуђене износе од по 660.503,71 динара по стопи прописаној Законом о затезној камати чија се стопа утврђује на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Народне банке Србије увећане за осам процентних поена, почев од 10.3.2022. године до исплате, док се тужбени захтев тужилаца за исплату законске затезне камате на досуђене износе од по 660.503,71 динара за период од 24.5.2014. године до 9.3.2022. године **КАО НЕОСНОВАН ОДБИЈА**.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка из става другог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 25042/16 од 10.3.2022. године тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 385.810,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца, па је обавезан тужени да на име накнаде материјалне штете исплати тужиоцу АА из ... износ од 660.503,71 динара са законском затезном каматом на наведени износ, по каматној стопи прописаној Законом о затезној камати, обрачунатој простом методом, почев од 24.5.2014. године па до дана коначне исплате, те да исплати тужиоцу ББ из ... износ од 660.503,71 динара, са законском затезном каматом на наведени износ, по каматној стопи прописаној Законом о затезној камати обрачунатој простом методом, почев од 24.5.2014. године па до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 434.130,00 динара, са законском затезном каматом почев од наступања услова за извршност пресуде па до коначне исплате.

Против наведене пресуде, тужени је благовремено изјавио жалбу због недовољно и погрешно утврђеног чињеничног стања, битне повреде поступка и погрешне примене материјалног права. Трошкове другостепеног поступка није тражио.

Испитујући правилност пресуде у побијаном делу у границама законских овлашћења из чл. 386 Закона о парничном поступку – ЗПП-а („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/13, 74/13 и 55/14, 87/2018, 18/2020 и 10/23) Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог делимично основана.

Првостепени суд није учинио битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, а жалбом се не указује на постојање неке друге битне повреде која је била или могла бити од утицаја на правилност и законитост побијане пресуде.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда, између ВВ и ГГ, обојица из ..., као инвеститора са једне стране и тужилаца, као суинвеститора са друге стране закључен је Уговор о заједничкој изградњи који је оверен пред Првим основним судом у Београду Ов I 84764/12 од 11.5.2012. године. Чланом 1 уговора регулисано је да инвеститор ВВ, власник парцеле ... КО ..., у ... улици ..., да су инвеститори заинтересовани да заједно са суинвеститорима изграде стамбени објекат у складу са Планом детаљне регулације, локацијском и грађевинском дозволом, под условима, роковима и начинима дефинисан уговором о грађевинској парцели, чији је власник ВВ. Чланом 2 уговора регулисано је да инвеститори улажу у заједничку изградњу: ВВ – власништво парцеле ... КО ..., у ... улици бр...., ГГ – финансијска средства потребна за добијање све неопходне документације за изградњу објекта (плаћање надокнаде Дирекцији за градско грађевинско земљиште, услова и сагласности ЈКП “Водовода и канализације”, сагласност ЕПС-а, трошкове склоништа, геомеханичког елабората, формирање парцеле, протокола регулације, топографског плана, подземних вода, као и све остало, укључујући плаћање свих такси приликом прибављања потребне документације). Чланом 4 уговора регулисано је да су стране сагласне да ће грађевински објекат који ће бити изграђен у ... бр.... бити подељен на следећи начин: суинвеститор АА стиче право власништва на, између осталог, станом бр. ... површине 35,69 м² у приземљу, станом бр. ... површине 42,25 м² у приземљу, док суинвеститор

ББ стиче право власништва на, између осталог, станом бр. ... површине 42,01 м² у приземљу. Гараже које се налазе у сутерену објекта припашће 40% површине инвеститорима, 60% површине суинвеститорима. Чланом 5 уговора регулисано је да се суинвеститори обавезују да изградњу новог објекта заврше најкасније у року од 12 месеци од добијања пријаве радова и да у том року инвеститорима предају у посед непокретности из члана 4 уговора, завршене по систему “кључ у руке”. Чланом 9 став 1 уговора регулисано је да инвеститори ВВ и ГГ изјављују да су сагласни (clausula intabulandi) да суинвеститори АА и ББ могу укњижити право својине на свим становима из члана 4, у земљишним књигама и другим јавним књигама у којима се води регистар непокретности, чим се за то стекну услови, без њихове накнадне сагласности или присуства. Дана 16.1.2023. године инвеститор ВВ из ..., ... је туженом дао сагласност да, између осталог, ради унапређења инфраструктуре и доступности телекомуникационих сервиса у просторијама стамбене зграде у изградњи на кат. парц. бр.... Ко ..., на адреси ... у ..., постави телекомуникациону опрему, типа IPAN, три уређаја, те да исту повеже за напајање заједничке електричне потрошње стамбене зграде. Сагласност обухвата и право овлашћених лица туженог да несметано приступе наведеном простору ради постављања, монтаже, инсталације, одржавања и експлоатацију уређаја укључујући његову замену и обнављање. Тужена је на предметној парцели ископала “ТТ” шахт. У шахту су се налазиле необезбеђене уводне цеви, а услед обилних падавина током маја 2014. године дошло је до продора воде у приземље стамбеног објекта, чиме је тужиоцима, као власницима станова у приземљу, проузрокована материјална штета. Узрок штете је недовољно обезбеђен “ТТ” шахт у коме су две уводне цеви у објекат биле слободно постављене без обраде изолације око истих, као и норматизованих заптивних елемената уводница у објекат које би спречиле улаз воде у објекат и евидентну штету која је настала. Наиме, шахт се услед енормне количине воде која је напунила шахт празнио преко ове две цеви, потопио је читав сутерен у целокупној површини и нанео велику штету у сутерену на намештају, опреми овог дела објекта. Сливници испред тераса – ниша станова у објекту нису узрок штете. Компелтан сутерен је поплављен и сва материјализација: делимично зидови, подови, дрвенарија, део опреме и намештаја у појединим становима су оштећени (који су намештени). Услед велике количине воде плавлeње је обухватило целокупну површину пода, све паркетe, сву дрвену столарију, делимично керамику (ако је могуће део сачувати), провера свих инсталације, сушење исте, поправка и поновно враћање у функцију, превасходно све подове који су оштећени треба подићи и избацити да би се подлога мога сушити. Све зидове треба огулити од боје да би могли да отпусте влагу, сав намештај који је 100% оштећен треба избацити и станове редовно држати отворене да би се луфтирала и сушили, проветравали и што пре довели у стање погодно за санацију. Када се зидови и подови исуше, до потребне прописане дозвољене влажности треба започети санацију. Укупан износ висине штете је 11.240,99 евра. Узрок штете у сутерену предметног објекта је атмосферска вода, као узрочник настале штете, у сутерен предметног објекта доспела је преливањем и “ТТ” шахта бр. 2 преко необезбеђених ПВЦ цеви, необезбеђених продора у зграду при извођењу радова повезивања ова два објекта. Интензитет падавина није проузроковао плавлeње сутерена предметног објекта јер се одвијао у дужем периоду од 24 часа, због чега је постојећи систем подземног равода и атмосферске канализације имао довољан капацитет да прихвати и одведе атмосферску воду до главног реципијента. Средњи курс евра на дан 9.10.2019. године, износио је 117,5170 динара за 1 еврo. Средњи курс евра

на дан 10.3.2022. године износио је 117,6400 динара за 1 евро.

Наведено чињенично стање је потпуно и поуздано утврђено и оно логично и недвосмислено произлази из доказа у списима које је првостепени суд правилно оценио у смислу члана 8 Закона о парничном поступку. У жалби нису истицане нове чињенице, нити предложени нови докази у смислу члана 372 став 1 Закона о парничном поступку.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право, и то одредбе члана 154 став 1, 155, 158, 172 став 1 и 177 став 1 Закона о облигационим односима, када је усвојио тужбени захтев тужилаца.

Првостепени суд је најпре ценио истакнути приговор недостатка активне легитимације, правилно га оценивши као неоснован, с обзиром да из Уговора о заједничкој изградњи овереног пред Првим основним судом у Београду Ов I 84764/12 од 11.5.2012. године закљученог између ВВ и ГГ, обојице из ..., као инвеститора са једне стране и тужилаца, као суинвеститора, произилази да су тужиоци власници предметних станова, као и с обзиром да тужиоци својим финансијским средствима извршили санацију предметних станова. Првостепени суд је правилно оценио и истакнути приговор недостатка пасивне легитимације, као неоснован, с обзиром да је тужени изградио предметни “ТТ” шахт 2 у коме су се налазиле необезбеђене ПВЦ цеви преко којих је атмосферска вода продрла у станове тужилаца и тиме проузроковала тужиоцима штету, те је тужени у конкретном случају пасивно легитимисан у овој правној ствари.

Првостепени суд налази да тужени није доказао да је предметна штета настала услед више силе, односно да штета потиче од неког узрока који се налазио ван ствари, а чије се дејство није могло предвидети, ни избећи или отклонити, с обзиром да интензитет падавина није проузроковао плављење сутерена предметног објекта, јер се одвијао у дужем временском периоду од 24 часа, услед чега је постојећи систем подземног развода и атмосферске канализације имао довољан капацитет да прихвати и одведе атмосферску воду до главног реципијента, као и да је временска прогноза из 2014. године најављивала обилне падавине у јуну 2014. године, услед чега је тужени могао да обезбеди предметне ПВЦ цеви преко којих је атмосферска вода продрла у станове тужилаца и тиме спречи настанак штете проузроковане тужиоцима. Такође, првостепени суд налази да нема доприноса тужилаца, већ да је за предметну штету искључиво одговоран тужени.

Првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку јасне и потпуне разлоге, које као правилне прихвата и овај суд, као другостепени те пресуду детаљно не образлаже на основу овлашћења из члана 396 став 2 Закона о парничном поступку.

Закључак првостепеног суда о основаности тужбеног захтева, заснован је на налазу и мишљењу судских вештака Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду – Департмана за грађевинарство и геодезију из кога је утврђено да штета не потиче од неког узрока који се налази ван ствари, а чије се дејство није могло

предвидети ни избећи или отклонити (енормна количина падавина), с обзиром да интензитет падавина није проузроковао плављење сутерена предметног објекта, јер се одвијао у дужем периоду од 24 часа, због чега је постојећи систем подземног развода и атмосферске канализације имао довољан капацитет да прихвати и одведе атмосферску воду до главног репицијента. Такође, тужени је могао и требало да обезбеди предметне ПВЦ цеви преко којих је атмосферска вода продрла у станове тужилаца и тиме спречи настанак штете проузроковане тужиоцима.

Неосновани су жалбени наводи туженог којима оспорава утврђену висину тужбеног захтева, а која је утврђена из налаза и мишљења судског вештака Владана Нешковића од 24.5.2014. године, у делу када наводи да оспорава исти из разлога што је судски вештак ангажован од стране тужилаца није овлашћен проценитељ у смислу Закона о проценитељима и као такав овлашћен да врши процену причињене штете, нити се налази на списку проценитеља Националног удружења проценитеља Србије, као и да поред тога приликом процене штете није примењено Упутство јединствене методологије за процену штете од елементарних непогода (“Сл. лист СФРЈ” бр. 27 од 10.04.1987. године).

Означени Закон о проценитељима се односи на проценитеље вредности непокретности којим законом се уређују услови, начин и вршења процене непокретности од стране лиценцираних проценитеља, те с обзиром да наведени вештак није био агажован ради процене (вредности) непокретности већ висине причињене штете у том смислу је као вештак грађевинске струке у потпуности поседовао неходна знања да изврши процену настале штете на објектима тужилаца. Такође, увиђај на основу којег је налаз и мишљење сачињено извршен је у присуству тужилаца и ДД, ... ТКК-Телеком, односно лица запосленог код туженог, док је ново вештачење од стране вештака Факултета техничких наука одређено на предлог туженог са задатком да се утврди узрок настанка штете а не висина штете.

Упутством о јединственој методологији за процену штете од елементарних непогода у члану 1 истог наведено је да јединственом методологијом за процену штете од елементарних непогода обезбеђује се примена истих принципа и метода процењивања код свих организованих процена штете изазваних различитим узроцима а нарочито поплавама и земљотресима већих размера како би могао да се поднесе захтев за доделу средстава солидарности према члану 2 договора о утврђивању процене штете од елементарних непогода (“Службени лист СФРЈ”, бр. 24/78). Из наведеног следи да се Упутство јединствене методологије за процену штете од елементарних непогода примењује у ситуацији када је дошло до штете већих размера и то услед више силе, односно елементарне непогоде, односно када не постоји кривица за настанак штете на страни ни једног лица.

У конкретном случају на основу спроведеног доказног поступка несумњиво је утврђено да на страни туженог постоји одговорност за настанак штете јер штета није настала услед елементарне непогоде већ пропустом туженог да обезбеди предметне ПВЦ цеви те је вода која је услед кише ушла у његове “ТТ” шахтове могла да преко њих тј. цеви које су повезивале “ТТ” шахт бр. 2 и објекат у којем су се налазили

станови тужилаца, уђе у станове тужилаца.

Без утицаја су жалбени наводи туженог да тужиоци нису доставили доказ да су се пре подношења тужбе обраћали надлежним органима у смислу Закона о отклањању последица поплава у Републици Србији (“Службени гласник” бр. 75/14...68/2015), иако је општепозната чињеница да је Влада Републике Србије на основу члана 32 става 3 Закона о ванредним ситуацијама у том периоду донела одлуку о проглашењу ванредног стања на територији Републике Србије. Наиме, овај закон донет је ради отклањања последица поплава на објектима јавне намене, те је Влада у складу са овим законом на предлог Комисије за утврђивање штете од елементарних непогода утврђивала списак општина, градова и градских општина Града Београда у којима ће бити отклоњене последице поплава и активирања клизишта.

Неосновани су жалбени наводи туженог да у ... улици у ... нема изграђеног система одвода атмосферских падавина а олуци и систем одвода воде са стамбеног објекта су малог капацитета како би енормну количину падавина у мају 2014. године одвели ван зграде. Имајући у виду наведени налаз и мишљење Факултета техничких наука у којем је наведено да подземни хоризонтални развод атмосферских вода има добру проточност, да није био зачепљен ни пре а ни након сервисирања последица штетног догађаја (од стране тужилаца) док су оба шахта у време штетног догађаја пуњена атмосферском водом из чега се може закључити да ови шахтови немају одговарајући квалитете за спречавање продора атмосферске воде јер би требало да су водонепропусни, те да је и за најосетљивији део предметног објекта (терасна ниша) сливници подземне инсталације имала довољан капацитет да прихвати сву атмосферску воду чија је количина у збиру трајања кишних дана била велика али посматрана по данима појединачно није била значајног интензитета за оптерећење одвода, те да бујични таласи у краћем трајању од 5 до 6 сати представљају кључне узорке плављења или загушења система за одвод атмосферске воде, што овде није био случај, јасно је да интензитет падавина није проузроковао плављење сутерена предметног објекта јер се одвијао у дужем периоду од 24 часа, за шта је постојећи систем подземног развода атмосферске канализације имао довољан капацитет да прихвати и одведе атмосферску воду до главног реципиента, из чега логично следи да у ситуацији да су ПВЦ цеви биле обезбеђене вода не бих могла кроз њих да прође у објекат већ би излазила из шахтова на начин како је и ушла преко затворених поклопаца и сливала се низ улицу, те да су сами шахтови били направљени са водонепропусним дном вишак воде би могао да прође у земљу.

На овај закључак посебно указује чињеница да је након накнадне интервениције и сервисирања “ТТ” шахта бр. 2 од стране тужилаца није више били плављења након већих падавина (иако и даље не постоји атмосферска канализација).

Без утицаја су и жалбени наводи туженог да је предметни “ТТ” шахт – кабловско окно урађен у складу са прописима туженог који не предвиђају затпивање цеви које улазе у објекат већ само контрапад као начин заштите објекта и поклопац шахте који је био затворен у конкретном случају, имајући у виду да интерни приписи туженог не могу ослободити туженог обавезе накнаде штете која је несумњиво утврђена да потиче

од необезбеђених (незаптивених) цеви туженог кроз које је вода прошла у станове тужилаца. Ово јер је из налаза и мишљења вештака Факултета техничких наука утврђено да би контрапад као начин заштите био довољан само уколико ви се “ТТ” шахт напунио водом до одређене висине, али да у ситуацији када је напуњен до врха оваква мера не може спречити настајање штете. Такође, без утицаја је чињеница да су шахтови били затворени јер је очигледно да то није била довољна заштита обзиром да је вода управо кроз (нехерметички) затворене поклопце и ушла у шахтове.

Неосновани су и жалбени наводи туженог да остаје сумња у квалитет изведених радова на самом стамбеном објекту, односно да ли су на одговарајући начин организовани припремни радови хидроизолације објекта, посебно када се узме у обзир да је првобитно изграђен гаражни простор претворен у стамбени. Ово јер је из налаза и мишљења Факултета техничких наука несумњиво утврђено да хидроизолација нема оштећења која би проузроковала продор атмосферске воде (није било влажења зидова сутерена споља ни пре штетног догађаја а ни након сервисирања последица штетног догађаја), након чега тужени нису предложили ново вештачење.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе у овом делу, али их посебно не образлаже, јер налази да нису од утицаја на доношење другачије одлуке на основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП-а.

Међутим, делимично је основана жалба туженог у делу којим се напада део става првог који се односи на досуђену законску затезну камату. Наиме, првостепени суд погрешно је применио материјално право досуђујући тужиоцима камату на досуђене износе почевши од дана 24.5.2014. године као дана вештачења до исплате, а не примењујући одредбу члана 189 став 2 ЗОО-а по које се штета одређује према ценама у време пресуђења, обзиром на протек времена од дана вештачења 24.5.2014.године до дана доношења пресуде 10.3.2022. године, а у одсуству допунског вештачења. Ово јер затезна камата на износ досуђене накнаде штете тече од дана доношења пресуде којом је утврђена висина накнаде и то складу са чл. 3 Закона о затезној камати тако што се утврђује на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Народне банке Србије увећане за осам процентних поена.

Основана је и жалба туженог којом оспорава одлуку о трошковима парничног поступка из става другог изреке ожалбене пресуде имајући у виду да је првостепени суд погрешно применио Тарифу о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећу у време доношења одлуке о трошковима, имајући у виду да када у парници учествује више тужилаца у процесној заједници обичних супарничара, вредност предмета спора се утврђује према вредности сваког појединог захтева, а не њиховим сабирањем, због чега у конкретном случају вредност предмета спора износи 660.503,71 динара а не 1.321.007,42 динара те се има применити најнижа тарифа, те да је првостепени суд погрешно тужиоцима досудио увећани износ трошкова парничног поступка за износ ПДВ-а, имајући у виду да пуномоћник тужиоца на рочишту од 10.3.2022. године, на коме је расправа закључена, уз трошковник, приложио доказ да је обвезник плаћања ПДВ-а на промет адвокатских услуга за текућу годину али није приложио доказ који указује на то да је обрачунао ПДВ на пружање услуге странци, односно да је издао авансни рачун странци, те је одлука о трошковима поступака

преиначена применом члана 150, 153, 154, 163. Закона о парничном поступку, па је обавезан тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка и то: на име састава тужбе и четири образложена поднеска износ од по 13.500,00 динара (9.000,00 динара увећано за 50% на име заступања друге странке), на име заступања пуномоћника из реда адвоката са паушалом на шест одржаних рочишта у износу од по 15.750,00 динара (10.500,00 динара увећано за 50% на име заступања друге странке), на име приступа пуномоћника на седам неодржаних рочишта у износу од по 9.000,00 динара (6.000,00 динара увећано за 50% на име заступања друге странке), на име трошкова вештачења износ од 50.000,00 динара и на име судске таксе на тужбу и пресуду износ од по 55.405,00 динара, што укупно износи 385.810,00 динара, одмерено у складу са ТТ важећом у време настанка таксене обавезе и Адвокатском тарифом у време доношења одлуке о трошковима, са законском затезном каматом од извршности пресуде па до исплате у складу са одредбом члана 277 став 1 ЗОО-а.

Са свега изложеног, на основу чл. 390 ЗПП-а одлучено је као у ставу првом изреке, на основу члана 394 тачка 4 ЗПП-а као у ставу другом изреке, а на основу члана 401 тачка 3 ЗПП-а као у ставу трећем изреке пресуде.

**Председник већа-судија,
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић